

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAI

"La Voz de los Lituanos en Argentina" - Semanario Lituano de mayor difusión

ATSKIRAS NUMERIS 10 c.
PRENUMERATA: Visoj Pietų
ir Šiaurės Amerikoje metams
4 pesai, pusei met. 2 p. Lie-
tuvų ir kitose Europos val-
stybėse metams 6 pesai, pusei
met. 3 pesai. Raštus ir prenu-
meratas siųsti adresu:
Casilla de Correo 303, Bs. As.
ASMENISKAI KREIPTIS:
Independencia 2706, Bs. Aires

Nr. 323.

BUENOS AIRES, KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO — NOVIEMBRE 26 DIENĄ 1936 METŲ

METAİ (AÑO) VIII.

ARGENTINOS KANCLERIS Dr. C. SAAVEDRA LAMAS GAVO NOBELIO TAIKOS PREMIJĄ 1936 M.

JUNGTINIŲ ŠIAURINĖS AMERIKOS VALSTIJŲ (U. S. A.) RESPUBLIKOS — KULTURINGOS, LAISVOS IR DEMOKRATISKAUSIOS SALIES — prezidentas Franklin D. Roosevelt (Rūzveltas), įvairiose pozose. Jis atvyks į Buenos Aires šį pirmadienį, 30-XI-36, ir ant rytojaus atidarys Panamerikos taikos konferenciją. Pasauliui reikalinga taika, ir Amerika duoda jos pavyzdį. U. S. A. prezidento atv. dienoje paskelbiama šventė.

URUGVAJAUS ŽYDAI PAS PREZIDENTĄ

Urugvajaus žydų sionistų delegacija atsilankė pas prezidentą Terra ir pareiškė, kad Urugvajuje gyvena 30.000 žydų ir tik apie 200 yra komunistai.

Prezidentas Terra charakterizavo žydus kaip pageidautinus ateivius ir patarė jiems kurties žemės ūkio kolonijoje Urugvajuje, kaip tatai žydai praktikoja Argentinoje.

LAIVAI VIDURŽEMIO JŪROJE

Manoma, kad Anglijos vyriausybė imsis griežtų priemonių, jeigu Ispanijos sukilėliai bandys kliudyti Anglijos laivų kelionę Viduržemio jūroje.

Pranešama iš Bilbao, būk 35 Sovietų karo laivai plaukia Viduržemio jūron, kad gelbėtų tris savo prekybinius laivus, kuriuos užgrobė sukilėliai.

Tvirtinama, būk Ispanijos valdžia gavo iš Rusijos 200 orlaivų.

TORPEDUOJA LAIVUS

Vyriausybei ištikimas Ispanijos karo laivas "Cervantes" buvo torpeduotas iš pavandeninių laivų ties Cartagena. Taip pat buvo užpultas "Mendez Nunez".

Sukilėliai savo povandeninių laivų neturėjo ir, tikinama, jų niekur nepirko. Del to jau visiškai paaiškėjo, kad Ispanijos lealų laivyną torpeduoja svetimos valstybės pavandeniniai laivai.

USA. Prezidento Atvykimo Proga Paskelbta Šventė Argentinoj

FRANCO NORI AUKSO

Ispanijos sukilėlių vadas generalas Franco pareiškė, kad, nugalėjęs Respublikos valdžią, jis pareikalautų idant Prancūzija grąžintų tas milžiniškas aukso sumas, kurias Largo Caballero vyriausybė, kad apsaugoti nuo priešo išgabeno Prancūzijoje. Jeigu neatiduos — grąšina Franco — tuomet viešai šauksiuosi Hitlerio ir Musolinio pagalbos.

Vienok, rašo korespondentai, Franco turėtų pasitenkinti tuomi auksu, kurį gauna iš Ispanijos liaudies priešų, o Ispanijos Respublikos auksas, josios liaudies supiltas, turėtų liaudies nuosavybe ir pasilikti.

SUSAUDE DIKTATORIAUS SŪNŲ

Teismo nutarimu lapkričio 20 d. š. m. Alicante miesto kalėjimo kieme tapo sušaudytas José Primo de Rivera, buvusio Ispanijos diktatorių sūnus. Jis kaltinamas fašingistų organizavime ir pirmininkavime jiems. Revoliucijos pradžioje jis buvo Madride, kur Respublikos valdžią jį areštavo.

— Argentinos Senatas 24. XI. 36 pradėjo svarstyt "įstatymą kovai prieš komunizmą". Socialistų senatoriai Dr. Mario Bravo, Dr. Alfredo Palacio ir Dr. Lisandro de la Torre pasisakė prieš tokio įstatymo įvedimą. Debatai tuo klausimu tęsiasi.

Ministro de Relaciones Exteriores de la República Argentina, Dr. Carlos Saavedra Lamas, por su magnifico e infatigable esfuerzo en favor de la paz, fué honrado con el premio Nobel, correspondien-

te al año 1936. Este merecido honor fué conferido a tan prominente hombre de estado quien hizo más de todos diplomaticos del mundo entero en favor de los asuntos internacionales y de la paz del mundo. El pacto Saavedra Lamas, liquidación del conflicto del Chaco, su gestión pacifista presidiendo en la Liga de las Naciones eran argumentos suficientes para elegir y honrarlo. Es el primer premio de Nobel de la paz otorgado a un sudamericano.

La prensa del mundo entero con el respecto único comenta el nombre de la República Argentina, honrando a toda America. En las páginas de "La Voz de los Lituanos en la Argentina" ya hace un año hemos tenido el honor de mencionar el nombre del Dr. Carlos Saavedra Lamas como candidato del premio tan honorable con que fué aurelado por el fondo de Nobel en Oslo, 24-XI-36.

AMERIKONISKI RYSIAI

U. S. A. bankininkų konferencija Čikagoje nutarė sulaukyt kreditus Vokietijai ir kitoms karingoms Europos šalims, o teikt juos Pietų Amerikos valstybėms, ypatingai Argentinai ir Brazilijai. Šis reikšmingas paktensyvinis ryšius tarp Amerikos valstybių ir žymiai pakels šių šalių prekybą ir pramonę.

— Ispanijos sostinę Madridą valdžiai ištikima kariuomenė apgynė nuo atžagareiviškų užpuolikų. Apie linkę ir ore mūšiai tebesitęsia.

— Pittsburgo universitete baigiamas įrengti lietuviško stiliaus kabinetas — kambarys. Tuo reikalu Lietuvoj lankėsi to universiteto atstovė Ruth Crawford Mitchell.

— Paryžiuje mirė garsus prancūzų lingvistas prof. Antuan Meile. Tas sankrito žinovas lietuvių kalbai visuomet kirdavo garbingą vietą savo mokymuose. Savu laiku jis susirašinėdavo su prof. K. Buga.

EKONOMIŠKŲ NAMŲ PARODA

Pranešama iš Santiago, kad Čilės vyriausybė, spaudos ir visuomenės atstov. skaitlingai dalyvavo ekonomiškų namų parodoje. Moderniškus ir ekonomiškus statybos pavyzdžius demonstravo vietinės, o taipgi argentinios, angliškos ir kitų šalių statybos firmos.

PASKIRTOS TAIKOS PREMIJOS

Nobelio fondas 1936 metų premiją už darbą pasaulinės taikos labai paskyrė Argentinijos užsienių reikalų ministeriui Dr. Carlos Saavedra Lamas.

1935 metų taikos premija iki šiol nebuvo niekam paskirta. Dabar ja tapo pagerbtas Hitlerio kalinamas Vokietijos rašytojas Carl von Ossietzki, kuris tik prieš kelias dienas iš koncentracijos stovyklų tapo atgabentas ligoninėn. Taikos šalininko Ossietzki pagerbimą Berlyno spauda vadina Vokietijos įžeidimu.

Kulturingas pasaulis sudarė stiprų smūgį Vokietijos barbariškumui.

VOKIETIJOS — AUSTRIJOS DERYBOS

Austrijos užsienių reikalų ministeris Schmidt atvyko Berlynan. Jis konferuoja su Vokietijos u. r. ministru Neurathu, paruošiant diavą Schuschniggo susitikimui su Hitleriu. Diktatoriai tarsis artėjančio karo klausimais.

MIRTIES BAUSMĖS

Maskvoje pasmerkti mirti 9 vokiečiai, seniai tarnaujanti Rusijoje kaip technikai specialistai. Kaltinami šnipinėjime ir sabotaže. Labiausia kaltinamas inžinierius Stikling, kuris, esą, prisipažinęs.

Taipgi pasmerkti mirti du traukinio mašinistai rusai — Samusev ir Chubareev, — kaltinami dėl įvykusios traukinio katastrofos Roslavlyje.

PRENUMERATORIAI 1937 METAMS

Visi "Argentino Lietuvos Balso" prenumeratoriai gaus dovanų gražią knygą - kalendorių 1937 metams. Prenumeratorių gaus nomokamų kuponų ir kultūrinius parengimus. Visi skaitytojai, surinkusieji po 25 dovanų kuponus turės progą išlošti radio aparatą, etc. Atminkite, kad gruodžio mėnesyje vyksta "A. L. Balso" vėjus. Siųskite prenumeratas be paraginimų.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

"Argentino Lietuvos Balso" rengiamas įvykis "José Verdi" teatre, Almirante Brown 736, La Boca, Bs. Aires gruodžio 31 d. Ruošiamas labai įdomi programa, specialiai Naujų Metų sutikimui pritaikyta. Bus įvairu, jauku ir linksma, del to prašome visus ruoštis išanksto, kad bendrai susirinkę galėtume visi drauge atsisveikinti su senais metais ir sutikti naujuosius.

Agr. Br. Laukšas.

LIETUVIŲ ŽEMĖS ŪKIO KOLONIZACIJA

(Specialiai "Argentinos Lietuvių Balsui")

IV.

Galimybės ir fantazijos

Kad Lietuvai būtų moraliai ir materialiai naudinga turėti tvirtas savo kolonijas užsienyje, vargu ar kas paabejos. Kasmet Lietuvoje švenčiama "Jūros Dienos", daug gražių prakalbų tuo reikalu prikalbama, bet dalykas tik gražiomis kalbomis ir pasibaigia. Gi turint užjūryje tvirtas savo kolonijas ir šioji tokį prekybinį laivyną, tą jūrą reikėtų praktiškai išnaudoti, kaip tai daro kitos prie Baltijos jūrų priekinės Lietuvai kaimyninės tautos.

Lietuvių emigracija niekad nepaliaus, todėl Lietuvai pravartu turėti ir tokį prekybiniai-keleivinį laivą, kuriuo galėtų savo kolonistus atgabenti Pietų Amerikon, o taipgi eksportuoti savo fabrikų gaminius kaip tai audinius, stiklą, spirita ir t. t. Grįždamas laivas galėtų pargabenti visa tai, ką Lietuva importuoja, kitoms šalims iki šiol transporto pelnus ir muitinių ekspedicijas mokėdama. Turint savo okeaninį laivą Lietuva galėtų pigiau atsigabenti savo išveivų pagamintą medvilnę, šilką, o taipgi lietuvių Pietų Amerikoje užaugintus bananus, kavą, tabaką ir t. t. Tokiu būdu pasidarytų ti-

kras kontaktas tarp išveivų ir metropolijos.) Su mažesnėmis sumomis, negu dabar ant vėjo išmėtoma, susikurtų kolonijos ir jų gamyba būtų išgelbėta nuo pirklių "globos", o pačios Lietuvos gyvybiniai ryšiai su savo išveivais taptų tokie stiprūs, kad visai kitos formos kontaktas susidarytų tarp Lietuvos ir jos išveivų.

Brazilijos vyriausybė suteikė Lietuvai prekybos lengvatas, bet, turime su apgailestavi mu pripažinti, kad iki šiol visas Lietuvos eksportas Brazilijon susideda iš kelių butelių šnapso (? — "A. L. Balso" Redakcija) "Lietuvių Klūbui" ir tūkstančių išveivų — fabrikantams.

Beje, paskutiniu laiku rašytojas M. Šalčius steigia (gal su DULR. žinia ir parama?) lietuvių žemės ūkio koloniją Bolivijoje, kuo ne internacionaliu mastu, su centrais Buenos Aires, Montevideo, Sao Paulo, Kaunas, (su laiku galbūt prirašys Sidney, Shanhay, New York ir Cape Town). Visa tai atrodo paprasta, lengva ir gražu, bet jei šioms iliuzijoms pritartų DULR., tai lieka paklausti: Quo vadis?...

Agr. Br. Laukšas.

Saudades, Brasil.

Kritikuotini švietėjai

Mokytojas turi būti ne tik mažųjų švietėjas, bet ir suaugusiųjų taip pat. Šale pedagoginio darbo mokytojas privalo dirbti ir spaudos darbe. Kad būt švietėju, reikia taip ir elgtis, ypatingai paplatinant spaudą, nes mokytojai tam darbui turi daugiau progų, negu kitų sričių darbininkai. Susiduriant su tėvais mokykloje ir jų namuose galima ir medžiagos spaudai gauti. Mokytojas, bendradarbiaudamas spaudoje ir ją platindamas, turi kuo geriausią progą savo mokiniams ir jų tėvams išaiškinti lietuviško laikraščio reikšmę ir juomi uždegti Spaudos meilę tolimoje šalyje. Sunaudojimas liuoslaikių kasdieniais kalėdėjimais nuo durų iki durų ir tušties rankų spaudimams nėra joks pagirtinas švietėjų pavyzdys...

Lietuvišką spausdintą žodį privalo remti ir platinti ne vien darbininkai. Šviesuomenė privalo būti liaudies draugais, vedančiais liūdį į aukščiausias kultūros, dorovės ir demokratijos (jei į demokratiją kas neveda, tas veda į vergiją, kurį atmeta mokslą ir žmoniškumą. — J. L.) padanges, o geriausia tam priemonė yra spauda.

Spausdintas žodis, vieton saldinių

Šie žodžiai taikomi ne vien mokytojams, bet ir visiems inteligentams. Kiekvienas kultūringas asmuo, norėdamas kuomi nors apdovanoti jaunuolį ar jaunuolę, gali jiems užprenumeruoti "Argentinos Lietuvių Balsą".

Vieton saldinių, šokoladų gali vaikinais savo mylimoms

Marytėms, Onytėms "užfundyti" "Argentinos Lietuvių Balsą", tai bus daug geriau: neiškišmų dantukai ir būsimoji žmona bus inteligentiškesnė, nes ji jau bus įpratinta skaityti gerą laikraštį. Tą patį galėtų padaryti mokytojai su mokiniais, vieton duoti premijas už gerą mokymąsi saldinais užprenumeruoti jiems "A. L. Balsą".

Beskaitydami geriausią laikraštį mūsų tautiečiai bus susipratę lietuviai, geri Lietuvos vaikai, kurie savo tėvynės meilę parodo ne jos išnaudojimu ir prispaudimu, bet pasišventimu ir ideališkos lietuvių kultūros darbais.

"Argentinos Lietuvių Balsas", kuris plačiausia skaitomas ir kitų rimtų lietuvių laikraščių nuolatos cituojamas, savo skaitytojų suramina, pamoko, patraukia prie gero, sužadina ir sustiprina lietuvių, kelia žmogaus dorovę, vadovauja senam ir jaunam kultūriškame rimtosios Pietų Amerikos lietuvių visuomenės gyvenime.

Tai nėra koks tuščias pasigyrimas. Visi gerai mato, kurie nori matyti, kad "A. L. Balse" pasireiškia mūsų išveivijos gyvenimo pulsas. Tūkstančiai mūsų tautiečių aukštai vertina "A. L. Balso" darbą ir su pagėmimu jį skaito. Nebus prasižengimas, jeigu ir Urugvajaus lietuvių mokyklos personalas kuo nors prisidės prie to laikraščio klestėjimo, nes jis jau seniai visiems įrodė, kad visą laiką aukščiausia stato Pietų Amerikos lietuvių ekonominius ir kultūrinius siekimus, ypač jaunosios mūsų

APŽVALGA

KIPRO PETRAUSKO JUBILĖJUS

Siemet sukanka 25 metai kaip lietuvių tautos garbė — Kipras Petrauskas — savo geniališka vaidyba ir žavėjančiu balsu garsina lietuvių vardą visame pasaulyje. Kiprą Petrauską pagerbti ruošiasi visos Lietuvos meno, mokslo, spaudos, kultūros ir visuomenės organizacijos. Ruošiama specialė Kipro Petrausko gyvenimo ir nuveiktų darbų filma. Jubilėjinės iškilmės — scenos darbo 25 metų ir amžiaus 50 metų — įvyks Kaune kovo mėnesį sekančių 1937 metų.

Pasveikinimus Kiprui Petrauskui rengiasi siųsti ir užsienių lietuviai, ypatingai argentiniečiai, kurie jau du kartus (1928 ir 1936) turėjo laimės jį Buenos Aires miesto teatre Colone girdėti, o taipgi asmeniškai pasimatyti jo lankymosi progomis.

ATSUKTAS KALVAITIS

Aštuonis metus konsulavęs Čikagoje p. Antanas Kalvaitis lapkričio mėnesyje grįžo Kaunan, dirbti u. r. ministerijoje, iki gaus naują paskyrimą.

Čikagos lietuvių laikraščiai apgailestauja Kalvaičio atšaukimą, su kuriom buvo gerai susigyvenę.

Laikiniai konsulo pareigas Čikagoje eina Dr. Bagdonas, Lietuvos atstovybės Vašingtone sekretorius.

Tuli laikraščiai spėja, kad konsulas Čikagoje (kurioje gyvena dukart tiek lietuvių, kaip Kaune) bus panaikintas, o konsulas pasiliks tik New Yorke, kur nauju konsulu yra Budrys - Palovinskas.

KERENSKIS APIE ISPANIJĄ

"Lietuvos Žinios" persispausdino iš londoniško "Sunday Dispatch" Aleksandro Kerenskio laišką, kuriame sakoma, kad narsumas negali atstoti patrankų. Tuomi Kerenskis nori pasakyti, kad Ispanijos liaudžiai bus sunku šiam konflikte atsilaikyti prieš Italijos ir Vokietijos kanuoles.

Be to Kerenskis teisingai Ispaniją priskiria prie tų šalių, kuriose dar vyrauja kraštutiniai: dešinys ir kairys.

Neminėdamas Amerikos, demokratijos tvirtove Europoje Kerenskis skaito kultūringasias Skandinavijos šalis ir Angliją, kur gerai mokama kovoti ir su komunistais ir su fašistais.

IR INDIJA REIKALAUJA KNYGŲ APIE LIETUVĄ

"Naujienu" dienraštis rašo, kad U. Katzenelenbogeno knygą "Daina — Anthology of Lithuanian and Latvian Folk Songs" yra užsakiusi viena firma net iš Kalkutos (Indijos) šią knygą jau daug kas yra išsirašęs iš Austrijos, Vokietijos ir Anglijos.

kartos švietimą.

Kas pats dirba mūsų visuomenės labui, tas turi teisę to pat reikalauti ir iš kitų. Neleiskime sau dykaduoniauti!

J. Lazdauskas.

Montevideo, R. O. U.

JAU ARTINASI KALĖDŲ

ŠVENTĖS

PASIŪSK SAVIŠKIAMS DOVANĄ, KAD LINKSMAI PRALEISTŲ ŠVENTES.

Suteik laimingą valandėlę saviškiams Lietuvoje, kurie laukia nuo Tamstos pasveikinimo, o gal ir pinigų, kad galėtų linksmai ir laimingai praleisti Kalėdų šventes.

Nelauk ilgiau. Tuoju užėik į Bostono Banką ir pasiūsk piniginę dovaną paprasta perlaida. Lietuvoje gaus kaip tik laiku artimiausiam pašte. Vėliau pasiūsim Tamstai pinigų gavėjo pasirašytą pakvitavimą su nurodyta išmokėjimo diena.

MŪSŲ

Lietuvių Skyriuje

patarnauja tarnautojai lietuviai nuo 9 iki 18 val. ir šeštadieniais nuo 8.30 iki 11 v.

Apsilankyk asmeniai arba kreipkis į mus laišku, Tamstos įsakymą išpildysime negaištant.

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

Florida 99

PUEYRREDON 175

Av. Gral Mitre 301 (Avellaneda) Cordob., 1223 (Rosario)

PASITIKĖJIMAS - MANDAUGUMAS SAUGUMAS - GREITUMAS

GDYNIA — AMERICA
Líneas de Navegación S. A.

Linija Pietinén Amerikon

DIDELIS NUPIGINIMAS

laivakorčių atsikvietimui giminių ir vykimui į Lietuvą, Latviją, Lenkiją, Vokietiją, Australiją, Bulgariją, Čekoslovakiją, Daniją, Estiją, Suomiją Vengriją, Norvegiją, Palestiną, Rumuniją, Sovietų Rusiją ir Švediją

GENERALNĖ AGENTŪRA:

Lampart & Holt Line Ltd.
Sarmiento 329
Buenos Aires

LAIVAKORTĖS:

Banco Polaco
Polska Kasa Opieki S. A.
Tucuman 462/66
ir visose turizmo agentūrose.

Sekantis išplaukimas iš Buenos Aires:

S/S "PULASKI" Gruodžio 17 d., 1936

S/S "KOSCIUSZKO" Sausio 16 d., 1937

